

POSTACIE ZASŁUŻONYCH

Jerzy Tadeusz Wallas

Piotrków Trybunalski

9/1

Urodził się w Wieliczce dnia 29 stycznia 1917 r. Uczęszczał do gimnazjum w Łasku woj. łódzkie, gdzie w roku 1934 otrzymał maturę. Wyższe studia rozpoczął na wydziale prawa Uniwersytetu im. J. Piłsudskiego w Warszawie, a później w Szkole Głównej Handlowej, wydział konsularny. *(dawne WSK)*

Wojna zastaje go w Pabianicach, woj. łódzkie skąd jako członek PW i Akademickiej, wstępuje do wycofujących się oddziałów wojska polskiego. Bierze udział w obronie Warszawy na odcinku Żoliborz. Pracuje czynnie od dnia zawieszenia broni w organizacjach podziemnych S.Z.P. i Z.W.Z. między innymi jako łącznik Warszawa-Kraków oraz Wieliczka, Mysłowice, Dobczyce. W roku 1941 zostaje przerwany do Łodzi. Pracuje w referacie prasowo-informacyjnym (produkcja wojenna fabryk łódzkich, transporty surowców i produktów). Organizuje sekcję pomocy rodzinom jeńców wojennych. Wyrabia fałszywe dokumenty, oraz organizuje przerzuty ludzi zagrożonych na teren GG (Warszawa). Luty - kwiecień 1942 prowadzi oddział dywersyjny na odcinku kolejowym Karsznice - Zduńska Wola (stacja węzłowa niemieckich transportów na Wschód). Będąc już w AK zostaje na początku r. 1943 aresztowany i osadzony w więzieniu Gestapo na ul. Sterlinga w Łodzi, badany i torturowany. Zostaje wysłany do obozu koncentracyjnego w Mauthausen, a później K.Z. Ebensee (NB na badaniach Gestapo przyznał się tylko do kolportowania gazetki podziemnej).

Dnia 6 maja uwolniony z obozu przez armię amerykańską, zostaje komendantem obozów polskich w Ebensee oraz prezesem komitetu przy UNRRA. Był jednym z organizatorów szkoły polskiej i opiekunem szpitala polskiego w Ebensee oraz członkiem komitetu i współzałożycielem Związku Polaków w Austrii. Przeniesiony do DP w Salzburgu, po likwidacji obozów dostaje się do Meppen (obozy I pancernej w Niemczech), gdzie weryfikuje się w Głównej Komisji Weryfikacyjnej. W 1947 r. dostaje się do Francji, gdzie pracuje w fabryce Citroën do 1949 r.

Po ciężkich przeżyciach wojennych wybrał w roku 1950 Afrykę Południową jako miejsce swojego osiedlenia. W roku 1961 został wybrany prezesem Związku Osadników w Johannesburgu, przemianowanym później na Zjednoczenie Polskie. Funkcję tę piastował przez wiele lat i postawił Zjednoczenie na wysokim poziomie, do tego stopnia, że Zjednoczenie było uważane za reprezentanta całej Polonii w Afryce Południowej, aż do powstania Rady Polonii Afryka Południe w 1979. W czasie jego prezesury został zbudowany Pomnik Katyński, reprezentował Południową Afrykę na Zjeździe Polonii Świata w Kanadzie, przyczynił się do wysyłki lekarstw do Polski, założył Polską Misję Katolicką, czynnie pomagał nowo przybyłym imigrantom w latach 80-tych. Nie sposób wymienić wszystkich jego osiągnięć, które dotyczyły nie tylko Polonii w Johannesburgu, ale nas wszystkich w Południowej Afryce. W roku 1965 został mianowany przez Ojca Św. Pawła VI Szambelanem Papieskim za zasługi dla Polskiej Misji Katolickiej w Południowej Afryce. Prezydent RP na uchodźstwie nadał mu Złoty Krzyż Zasługi oraz Order Polonii Restituta. W roku 1972 otrzymuje krzyż AK.

Chazakowy

Obenie jest członkiem Stowarzyszenia Polskiego w Natalu i honorowym członkiem Zjednoczenia Polskiego w Johannesburgu.

wydarzeniem w życiu Polonii osiadłej w Unii Południowo Afrykańskiej. W dniu tym obchodzono Święto Narodowe 3 Maja i w dniu tym prezes polskiej organizacji na terenie Johannesburga, Jerzy Wallas, otrzymał wysokie odznaczenie pa-

W bulli papieskiej czytamy:

"Paweł VI — Najwyższy Pasterz — po rozważeniu przedstawionych nam faktów, które wskazują na twoją bardzo owocną działalność dla dobra Kościoła i Twoje wielkie zainteresowanie w rozwoju sprawy katolickiej, zdecydowaliśmy celem okazania naszej wdzięczności w stosunku do Ciebie, Jerzy Tadeuszu Wallas z diecezji Johannesburgskiej, wybrać i zamianować Rycerzem Wielkiego Orderu Św. Grzegorza — i nadajemy Ci wszelkie przywileje związane z tą godnością..."

Dan, w Rzymie u Świętego Piotra, dnia 22 marca 1965.

H. J. Cicognani.

Kim jest Jerzy Tadeusz Wallas?

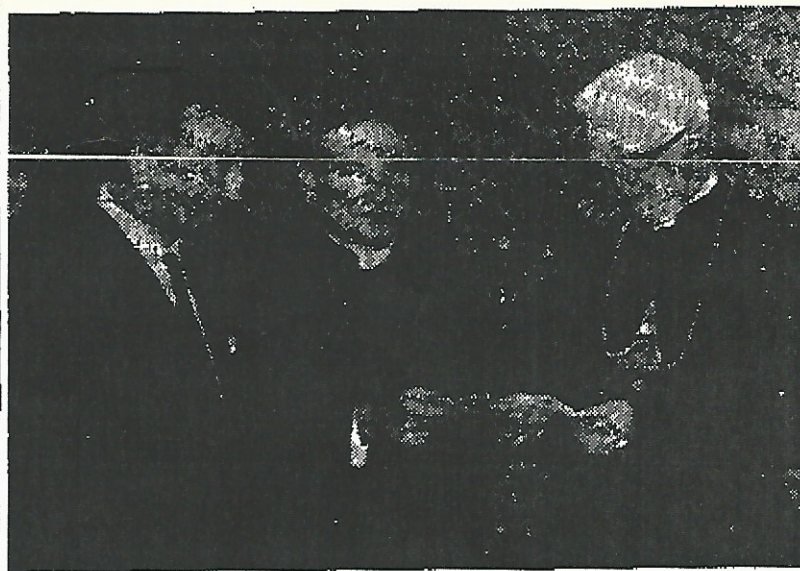
Urodzony w Piotrkowie Trybunalskim dn. 29 stycznia 1917 r. uczęszczał do gimnazjum w Łasku, woj. łódzkie, gdzie w r. 1934 otrzymał maturę.

Już od najmłodszych lat brał udział w organizacjach katolickich i społecznych. Był prezesem Sodalizacji Marińskiej, którą reprezentował w charakterze delegata na zjazdach w Warszawie. Wyższe studia rozpoczął w r. 1934, najpierw na wydziale prawnym Uniwersytetu J. Piłsudskiego, a później w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie (wydział konsularny). Był sekretarzem warszawskiego oddziału Akademickiego Zw. Zbliżenia Międzynarodowego „Liga”, brał udział w zjazdach międzynarodowych i delegacjach studenckich.

Wojna zastaje go w Łodzi. Na apel prezydenta Starzyńskiego zgłasza się do obrony Warszawy. W czasie okupacji, jako jeden z działaczy Z.W.Z., pracuje najpierw na terenie Warszawy, potem Łodzi i w powiecie łaskim, najpierw jako łącznik, a potem członek egzekutywy.

Będąc już w AK zostaje zaarrestowany w r. 1943, więziony przez gestapo na Sterlinga w Łodzi i po 9 miesiącach śledztwa wywieziony do obozu koncentracyjnego w Mauthausen. Przeniesiony do podobozu w Ebensee, jest jednym z kilku więźniów, którzy pozostali przy życiu z pierwszego transportu.

chwile. Zwykle na 'dyskusjach o pracy czynimy... („rzeczywistej rzeczywistości”). By-świadkowie tego, co było.

Od lewej: p. Wallas, ks. dr. J. Jaworski i biskup Johannesburga.

tem wówczas redaktorem ebenseńskiego „Biuletynu Informacyjnego”, pierwszego w dziejach Austrii pisma polskiego, wykluczony tereny przyłączone do Habsburgów poprzez zabory.

Kiedy prawdziwi Polacy powstaną? — pytaliśmy się siebie samymi słowami Słowackiego.

Oto jeden z tych prawdziwych: Jurek Wallas!

Zb. Waruszyński.

Po uwolnieniu przez armię amerykańską w maju 1945 r. zostaje po kol. Pawlaku komendantem polskiego obozu w Ebensee i prezesem Komitetu przy UNRRA. Był jednym z organizatorów i założycieli szkoły polskiej w Ebensee, Polskiej Misji Katolickiej i opiekunem Polskiego Szpitala. Będąc członkiem Związku Polaków w Austrii (ZPA) pomagał ks. dziekanowi Jelińskiemu w organizowaniu pracy duszpasterskiej na tamtejszym terenie.

W r. 1947 wyjechał do Paryża z I Dywizją Pancerną, gdzie pracuje jako robotnik w fabryce Citroena. W r. 1950 otrzymał wizę pobytową w Unii Południowo Afrykańskiej, dokąd wyjechał i przebywa obecnie. Tu bierze czynny udział w życiu społecznym i katolickim, a od r. 1961 piastuje godność prezesa Zjednoczenia Osadników Polskich w Płd. Afryce. Jest założycielem Polskiej Misji Katolickiej w Johannesburgu, której rektorem jest ks. dr J. Jaworski.

Jerzy Wallas został uprzednio odznaczony Krzyżem Walczących za pracę w podziemiu, a ostatnio Srebrną Odznaką Światowej Federacji SPK.

Jest to pierwszy wypadek wyróżnienia Polaka w Unii Południowo Afrykańskiej, który za swą nieustanną pracę społeczną i religijną został udekorowany przez Papieża. Pierwszy od 300 lat, jak sięgają wzmianki o Polakach w tym kraju

3

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 12 maja 1994 r.

Pan WALLAS

Jerzy

odznaczony/a został/a

LEGITYMACJA

Nr. 84-94-5

**KRZYŻEM OFICERSKIM
ORDERU ZASŁUGI
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Warszawa

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 12 maja 1994 r.

3 - 5 - 1963 Złoty Krzyż Zasługi
Prez. R.P. Londyn

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
25 - 4 - 1983 Złoty krzyż Skarbu Narodowego
Londyn

3 - 5 - 1983 Kawaler Orderu Odrodzenia
Polski
POLONIA Restituta Londyn

28 - 10 - 1972 Krzyż Armii Krajowej
Londyn